

בלילה לבדו למחסן של הוורמייסן. במיבצע המהוא בספר באריכות ובפירוט של סרטימתח בטלוויזיה. לדברי ויקטור לוי, סיפר אברי לאנשי הרשת, בגאווה, שנתקל בכביש בגיפס מישטרתי, שאותו לו לעצור. הוא הטיל לתוכו פצצה, הגיפס עלה בר להבות, ואברי המשיך בדרכו. איכשהו, תוך כדי קריאה, מתגבר בלב הקורא הרושם שאברי זינדנורג אינו דומה רק לבארון פון מינכהאוזן האגדתי, אלא גם לוואלטר מיטי, בסרט שבו גולם הר תפקידו על-ידי דיג קיי: פקיד אפרורי באמריקה, השוקע מדי פעם בחלומותי בהקיץ, שבהם הוא מדמין לעצמו שהוא טייס-קרב עתיר-הצלחות בקרב על בריי טניה, וממציא לעצמו תפקידי-גיבורים את-רים, בשלל של מעמד-גיבורה.

שבר כלי

איך הגיע איש כזה לתפקיד כזה? כל המכיר את אברי וזינדנורג יודע שהוא מרשים מאד בפנישה הראשונה. הוא בחור גבתי, תכול-עיניים, בעל הופעה גברית מאד וחזות "ארית".

(אני עצמי נפגשתי עימו לראשונה בכלא רמלה. אחרי שקיבלתי היתר מיוחד לכך, כתנאי שאיש שירות-הביטחון-הכללי יהיה נוכח בכל עת הפגישה. היה זה אחרי ש-העביר לי את גירסתו המפורטת על מאורעות מצריים, וגם כמה מאמרים שפורסמו בהעולם הזה בעילום-שם, "מאת האסיר א", נושא-הפגישה היה בקשתו ליהנות מביקור של שלישי מתקופת-המעצר שנגזרה לו. השב"כ התנגד לכך בתוקף ובהצלחה.) הרושם הראשון שעושה אברי הוא רב-נדמה שזהו איש מקסים, כן, רציני, מעורר-אימון.

אולם כעבור היכרות לא-ארוכה מסתבר לאדם נכון שאברי הוא גם אדם מופרע מאד, החי בהליות, המשחק תפקיד לפני העולם ולפני עצמו.

ערב גיוסו לאמ"ן, היה אדם שבור, מילדותו סבל מהיעדר הורים. אביו, פעיל סוציאליסטי אוסטרי, נכלא בימי הונאציה. אמו נספתה, כנראה, בשואה. כילד בן 14 הגיע לבדו ארצה, אל אחותו הבכירה שבגנה נפל במלחמת יום-הכיפורים) ולמד ב"ן שמן טכנאות-מכונאות.

אל אביו, שנישא מחדש במחנה-מעצר בריטי לפני שובו לאוסטריה, היתה לו טינה עמוקה, כפי שמתגלה גם בספר. עם אמריה-חורגת התפייס רק במאוחר. כל הי קע המישפחתי יכול להסביר את אי-ציבותו הנפשית.

גם דרכו כנצר לא היתה ישרה. לדבריו, התגייס להגנה, עבר לפלמ"ח, צורף למח"לקה הגרמנית המפורסמת של שימעון אביון, אך עבר - בצורה שלא הוסברה - לצבא הבריטי, עבר אימוני צניחה ו-קומנדו, אך מצא את עצמו משוים-מה לפולגות-תובלה סתמית. במלחמת-העצמאות שירת כקצין-מודיעין בפלמ"ח. הצטייף ליחידת-הצנחנים הראשונה, עלה ל-ירגת רביסון ולתפקיד של מג"ד. אולם הוא נתפס בגניבת מקרר מה הרכוש הנוטש ספורט שהיה חביב מאד באותם ימים על חיילי העורף, שרביגים מהם התחילו בדרך זו בדרום אל העילית הכלכלית לנוכחית של ישראל. הוא הועמד לדין ונא, זוכה מאשמת גניבה, אך הודת מן צבא אחרי שהודג לדרגת טוראי.

במהלך המלחמה נשא חיילת בת-רמניה, אך הנישואין עלו על שירטון. אשה זכתה בטג למרות שאברי המשיך אהוב אותה, והיא לקחה עימה את בנם. אברי נדד מעבודתו לעבודה. ברגע המכריע והיה מובטל, בלי חשבון בבנק, בלי כוש, בלי השכלה של ממש, בלי מישהו - שבור, מיואש, את נחמתו-מצא היותו של גדולה.

בסירטי-מתח, זהו אדם אידיאלי לגיוס משימות פנטסטיות של ריגול וחבלה. בי-ציאות, נכון בדיוק ההיפך מזה.

כל שירות-ביטחון רציני יודע כי אדם כזה הווה סכנה לעצמו ולעמו סביבתו. אין קיימים בניין על עמודי-חון סדוק. ברור גמרי שאדם כזה שחוף לפיתויים, שהוא לול להיכנס למי שבטח לו הצלחה תורה והישגים מסחררים, שהוא רוצה עשות רושם בכל מחיר כדי להציל את אונתו ולזכות בתשומת-לב. גרוע מזה: הוא עלול להישבר בנקל במצבי-לחץ. מצריכים דווקא כוחות נפשיים איתנים. מי שמשלח אדם כזה למשימות מרכזיות, בעלת השלכות בינלאומיות, הוא שוע.

4 ועדות-חקירה חקרו את מעלליו של

האיש שקצר את התהילה העולמית

על מיבצע אנטבה, במקום הלווחמים,

ושהתפאר כי העלה את אמין לשילטון

בסיפור מהשיד אברי את עצמו עשרות פעמים. אבל אין הוא עוצר כדי לנתח את החשד - הוא ממחר ור ממשיך, כאילו לא אירע דבר. בהתאם לאופיו ולכישורו המיוחד, יש לו הסבר לכל דבר, תירוץ לכל מיקרה - ולפעמים מגיעה אי-תאמינות של ההסברים לשיאים שלא ייאמנו.

על אחד המיקרים האלה (כאשר שמע, כביכול, מידע על גנרל מצרי בווינה כשעלה בטלפון בטעות על שיחת-טלפון בין שני זרים בלתי-ידועים לו) אומר אברי עצמו שדרוש מחשב אלקטרוני כדי לחשב את הסיכוי של מיקרה כזה.

הנה כמה מן התמיהות הבולטות ביותר: ● פיליפ נתנון נתפס בידי שירות הביטחון המצרי בפתח הקולנוע ריו, כשברשותו פצצת-תבערה, ב-22 ביולי 1954. אברי ידע על כך כעבור כמה שעות. אבל הוא עזב את מצריים רק ב-6 באוגוסט. מדוע? האם לא היה ברור לו כי ייתפס בכל רגע? האם לא חשש שמא אנשי-הרשת יודעים עליו יותר מדי, ור יישברו בחקירה? האם לא יכלו לזהות את המכונית הבולטת שלו, פלימוט ירקה עם גג מתקפל, שעליה היתה גאוותו?

● באותם 16 ימים גורליים הספיק למכור את מכוניתו, והקדיש לכך זמן רב. איך התפתה ביכול לקנות מכונית מיוחדת-במינה כזאת, בניגוד להוראות אמ"ן, כאשר הוא עצמו אומר כי מוצותו הראשונה של מרגל היא שלא להתבלט, ומותח, בשם מיוצוה זו, ביקורת קטלנית על אנשי-אמ"ן אחרים?

● הוא לא עזב את מצרים בנתיב הבריחה הסביר שנקבע לו - במכונית אל הגבול הלובי - אלא בנתיב המסוכן ביותר, בטיסה מנמל-התעופה של קאהיר. אם ידעה המישטרה על תפקידו ברשת - והוא מוכרח היה לחשוש שזה כך - זה היה המקום הראשון שבו היתה ממתנה לו. ואיך הצליח לצאת משם? אברי יודע כי זוהי נקודת-התורפה הבולטת ביותר בסיפור, והוא החליף את תשובתו על שאלה זו כמה פעמים, אף במהלך כתיבת סיפורו. הגירסה הסופית - שהוא חמק כמלווה של אשת-חברה ידועה - אינה אמינה ביותר.

● בצאתו ממצריים בדרך מסוכנת זו לקח עימו את המשדר המיוחד של אמ"ן ומיקרופילם, לא כך נוהג מרגל החושש להיחפס והצפוי לעונש-מוות. כל אדם נורמלי משמיד אבזורים אלה, לפני בריח תחו. ללקיחת המשדר יש רק הסבר סביר אחד: חשוד ביותר, שעוד נעמד עליו.

● אחרי ש"פאול פראנק" נדון למוות במיצריים (בהעדרו), המשיך אברי במשך ארבע שנים לפעול בשם זה באירופה, ובמיוחד בגרמניה, ואף לקיים מגעים עם מצרים. האם לא חשש שמא יהרגו אותו המצרים, או שמא יחטפוהו ויבאוהו לי מצריים?

● במשך כל ימי המיבצע, לפניו רי אחריו, קיים אברי, לדבריו, יחסים הדוקים עם האישים המרכזיים של שירות-הביטחון המצריים, כשהוא הערים עליהם בלי קושי. האם זה סביר? האם אין זה מעורר את החשד כי הסיפורים באים להפות על קשרים מסוג אחר?

● לפני המיבצע, בשתי נסיעותיו הי-קודמות למצריים, השיג הישגים מפליאים, ובין השאר הביא לישראל את המיקרופילם של מערכת המכ"ם המצרית. הוא הגיע לכך תודות לצירוף נדיר של מיקרים. יכול להיות לכך גם הסבר אחר.

● אף שנפגש במצריים עם עשרות גרמנים חשובים, מהם אנשים בעלי נסיון בצבא הנאצי וב"אבור" (האמ"ן הגרמני), לא עורר ה"כיסוי" הפנטסטי של "פאול פראנק" חשד אף אצל אחד מהם. מולט וכישרון נדירים - או שמא עורר בכל זאת את חשדו של אחד הגרמנים, וזה הביא ללכידתו של אברי עוד לפני ביקורו השלישי במצריים, שבמהלכו פיקד על העסקייה-בי?

● אפשר להמשיך ברשימה. כאשר הגיעו נדוניקאהיר לארץ, והשמיעו את גירסו תיהם, נוספה עליה רשימה שניה. (המשך בשבוע הבא)

בבורקה

הירדנים. בשעה שחיילי צה"ל השתלטו על הארמון עדיין נמצאו בו משקיפי הי-אוי"ם וראשי-המטה שלהם בנייהם. או התי-קבלה ההוראה לפנות את המשקיפים לעבר ירושלים העברית.

בספרו אחת ירושלים, מתאר מי שהיה אז אלוף פיקוד-המרכז, אלוף (מיל.) עוזי נרקיס, כיצד ניתנה ההוראה לשמור במיור חד על שלימות חדרו הפרטי של הגנרל אוד בול בארמון. אחד החיילים הרים מהר ריצפה שפתון ורשם בו על דלת החדר שנעלה: "כאן חדרו של אוד בול!"

הרישום לא עור. כאשר הוחזר הארמון ליד משקיפי האוי"ם, מצא אוד בול את חדרו שדור ובזון. הוא פנה אל עוזי נרקיס, ביקש ממנו לנסות למצוא עבורו את אלבוסי-התמונות שבה היה יקר לליבו. עוזי לא ידע היכן האלבוס. אבל הוא הזעיק מיד את מי שכיהן אז כראש-המטה שלו, אלוף-מישנה ברוך ("בורקה") ברי-לב, לטענת עדישמיעה אמר אז נרקיס, לבורקה שלוש מילים בלבד: "בורקה,

דמעות ניקוו בעיניו של ראשי-מטה משקיפי האוי"ם, הגנרל הנורכני אוד בול. הוא סקר את חדרו שבארמון-הנציב בירושלים, שנראה כמו מחסן גרו-טאות. שברי רהיטים וזכוכיות מילאו את החדר. שרידי חפצים אישיים התגלגלו בין קופסות-שימורים ריקות ואשפה.

"אני מבין שזאת מלחמה", אמר הגנרל בקול נכאים, "במלחמה קשה למנוע מעשי ביוה ושוד. אבל לשם מה, לכל הרוחות, היו החיילים שלכם צריכים את אלבוסי-התמונות הפרטי שלי? לא חשוב לי הי-אלבוס. שישמרו אותו לעצמם. אבל התי-מונת שבו יקרות לי..."

כמה ימים קודם לכן, כאשר פרצה מיל-חמת שתי-הימים, היווה ארמון-הנציב בי-ירושלים, בו שכן מטה משקיפי האוי"ם, את זירת העימות הראשונה בין צה"ל והצבא הירדני.

הירדנים השתלטו ראשונים על הבניין. כאשר נודע על כך, יצא כוח של חטיבת ירושלים לעבר הארמון, כדי לתפסו מידי